

A croșată ca un minier de platoul oval al Pieței C.A. Rosetti, minuscula stradă a Caimatei moștenește numele unui vechi lăcaș bucureștean, ctitorit la 1730—1731 de Necula Bozianu, fost ceauș de aprozi¹. În chiliile acestei mănăstiri își adăpostește Mihai Eminescu, în noiembrie 1877, insolitul bagaj de „... cărți, manuscripte, cioboate vechi, lăzi cu șoareci și molii...”² cu care tocmai sosise din Iași. Destinul urbanistic al mănăstirii a trecut în literatură, înscris pe cartea de vizită a unui personaj immortalizat de verva lui Caragiale: „Mă recomand Tarsița Popeasca, văduva lui priotelu Sava de la Caimata, care a dărîmat-o Pache, cînd a făcut bulivardu al nou...”³. Aceeași lucrare s-a urmat cu mai toate casele străzii, înlocuite prin construcții noi, la cota de eficiență impusă de amplasamentul central, astfel încît cele mai vechi imobile existente nu întrec vîrsta bulevardului amintit.

Imaginea emblematică a sitului o constituie un grup compact de locuințe colective, realizate în anii '30, aflat chiar în capătul estic al străzii. Ferestrele de colț, fațadele plane, „purificate” de orice decor gratuit, compoziția cu dominante orizontale, deduse din volumetria categorică a balcoanelor, personalizează ansamblul și îl înscriu stilistic în arhitectura de avangardă a epocii. Dintre acestea se remarcă blocul de la nr. 20, ridicat, în anul 1931, după proiectul arhitectului Marcel Iancu, unul din pionierii arhitecturii moderne în România.

Nu era însă prima construcție de acest gen de pe str. Caimatei. Cu un an mai devreme, în 1930, Horia Creangă realizase pentru prietenul și fostul său coleg de liceu, av. Stelian Loga, imobilul de la nr. 8, realizare menționată și în monografia dr. arh. Radu Patrulius⁴. Ambele clădiri figurează în lista monumentelor de arhitectură din R.S. România.

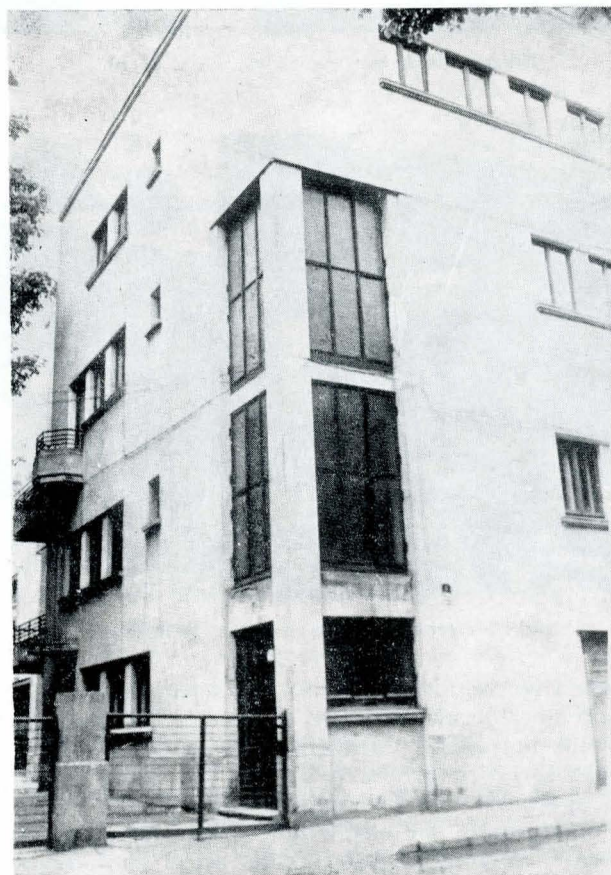
Privită din drum, casa pare puțin atrăgătoare și — mai cu seamă — diferă mult de ceea ce se așteaptă în general de la o lucrare a lui Horia Creangă. Arhitectura introvertită a fațadei oferă trecătorului un volum sec, un paralelipiped închis asupra-și, pe care golurile ușilor și ferestrelor, ca și micul balcon poligonal, par fortuite și ne semnificative. Singura prezență notabilă o constituie casa scării, care sparge colțul proeminent al volumului și imprimă fațadei o dominantă verticală, spre deosebire de marea majoritate a clădirilor de locuit proiectate de Horia Creangă. Această idee compozițională, a scării plasate în colț, va fi reluată de autor, cu mai mult aplomb, la vila din str. Paris. Poarta metalică din platbande orizontale este un alt element preluat aici de la casa din str. Caimatei.

¹ N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, Edit. Academiei, București, 1961, pag. 180.

² G. Călinescu, *Viața lui Mihai Eminescu*, Edit. pt. literatură, București, 1966, pag. 261.

³ I. L. Caragiale, *Articolul 214*, în vol. „Momente și schițe”, B.P.T., București, 1950, pag. 69.

⁴ R. Patrulius, *Horia Creangă omul și opera*, Edit. Tehnică, București, 1980, pag. 51: „Într-o geometrie austeră se remarcă micile imobile de pe străzile Caimatei și Marin Serghiescu în București”.

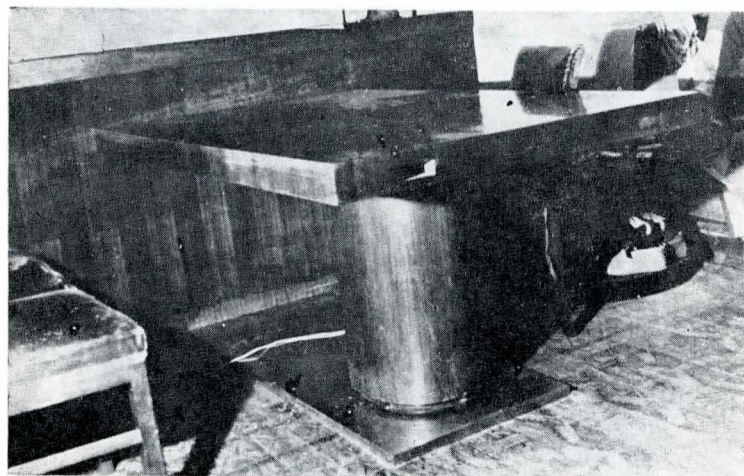
Fațada casei din str. Caimatei nr. 18.

Verticalitatea fațadei principale a fost impusă de terenul îngust, cu un front la stradă redus, ceea ce a generat un partiu dezvoltat în adîncime, cu retrageri succesive. Din același motiv s-a apelat la serviciile — și servituile — unei curți de lumină către imobilul adiacent, de la nr. 6. În jurul acestei curți gravitează dependențele culinare: bucătăria, boxe, cămări. Băile se bucură de o tratare deosebită, fiind orientate spre curtea principală. Anexele tehnice sînt plasate spre zona relativ zgomotoasă a străzii: centrala de încălzire cu rezervorul aferent la subsol, iar deasupra ei, la parter, două garaje debușînd direct pe trotuar. Camerele de locuit se deschid spre latura ferită a curții și spre casele tradiționale, cu grădini, din str. Sfinților. Această deschidere este amplificată la nivelele superioare printr-o serie de balcoane ale căror volume sînt preponderent funcționale, participarea lor la expresia estetică a clădirii fiind minimă.

Aparenta neglijare a fațadelor este compensată de o extremă acuratețe a proiectării spațiilor interioare. Depășind limitele unui raționalism rigid (se pot observa ușoare deplasări de ziduri de la un nivel la altul, șicanări, mici decroșuri etc.), autorul izbuteste să dea o interpretare magistrală celui mai dificil program de arhitectură al tuturor timpurilor: locuirea. Spațiile rezultate sînt generoase, comunică amplu, atît între ele cît și cu exteriorul, oferind multiple posibilități funcționale. Apartamentele diferă de la un nivel la altul, camerele

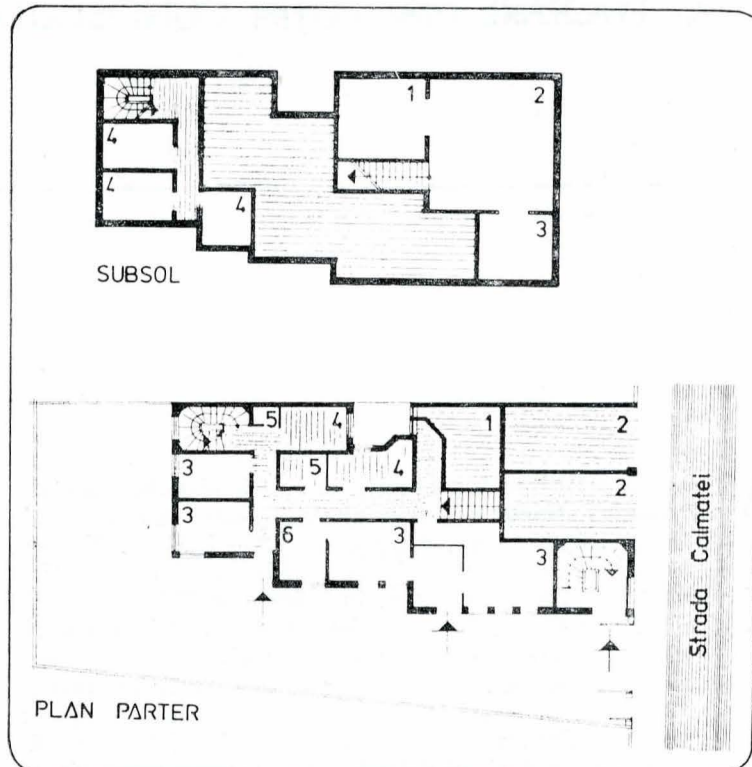
Balcoanele de pe fațadele de est și de sud.

Mobilier proiectat de scenograful Brătăsescu.

principale fiind reunite (etajul 2), sau separate (etajul 1) prin prelungirea coridorului median, în funcție de structura familială avută în vedere. Calităților planimetrice li se adaugă o calitate specifică arhitecturii, greu de redat cu mijloace grafice: spațialitatea. Volumele interioare sînt deosebit de bine proporționate, iar elementele constructive (grinzi aparente, scafe, decroșuri, glafuri) sînt astfel conformate încît elimină, cu mijloace de o simplitate clasică, senzația de cutie depersonalizată, acuzație majoră adusă locuinței moderne. Iar pentru ca invocarea clasicismului ca depozitar al simplității să nu pară gratuită, este de remarcat faptul că singurele elemente decorative admise sînt denticulii (folosiți la scafe și sub glaful exterior al ferestrelor) și canelurile ce ritmează stîlpii de zidărie dintre ferestre, precum și tocul ușii de la intrare. Deși fac parte din vocabularul decorativ al arhitecturii clasice, denticulii și canelurile nu au de data aceasta o finalitate ornamentală în sine, ci sînt meniți să vibreze anumite suprafețe sau muchii, pentru a le atenua duritatea.

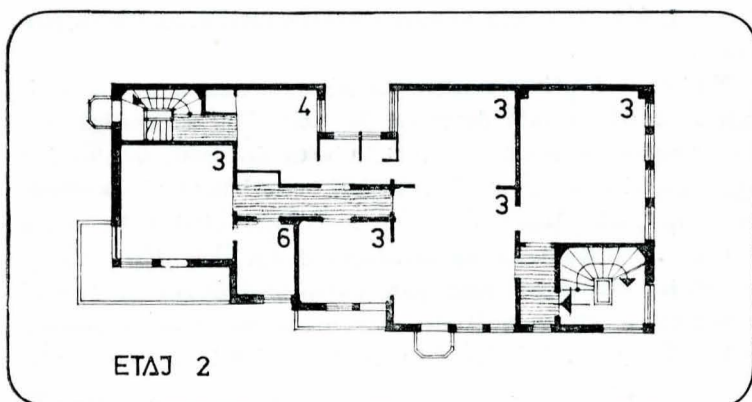
Trebuie relevată aici conlucrarea dintre arhitect și decorator, scenograful Brătăsescu, o conlucrare atît de perfectă încît nu se pot decanta contribuțiile fiecăruia din ei. Mobilierul, tîmplăria, finisajele sînt realizate într-o viziune unitară; tocurele late ale ușilor și ferestrelor se continuă cu mobilierul integrat, dispus perimetral: dulapuri înzidite, biblioteci și spații de depozitare făcînd corp comun cu măștile de radiator de sub ferestre. O masă compusă din volume al căror geometrism face o trimitere directă la promotorii mișcării De Stil: Thomas Gerrit Rietveld sau Pieter Oud, are blatul încastrat într-un lambriu scund și se sprijină pe un masiv

Planul subsolului: 1 — cazane, 2 — rezervor, 3 — atelier, 4 — boxe.
Planul parterului: 1 — cazane, 2 — garaje, 3 — cameră de zi, 4 — bucatărie, 5 — cămară, 6 — baie.

picior cilindric. Iluminatul este conceput în aceeași viziune perimetrală, abolind tradiționala plafonieră în favoarea aplicelor și a neonului disimulat în scafă.

Revenind la elementul dominant, atît în plan cît și în fațadă, al compoziției, și anume la scara principală, se remarcă marile suprafețe vitrate, ce absorb o maximă cantitate de lumină, amplificată de culoarea deschisă a finisajului de marmură. Balustrada joasă, de numai 30 cm înălțime, con-

Planul etajului 2 : 3 — cameră de zi, 4 — bucatărie, 6 — baie.

tinuată cu profile metalice, nu umbrește deloc treptele. Adăugînd că acestea din urmă sînt dimensionate de așa manieră încît mîna curentă este superfluă ca element de sprijin, se poate folosi calificativul — paradoxal în cazul unei scări — de odihnitoare.

Depășind impresia exterioară de austeritate pe care o sugerează arhitectura raționalistă, această lucrare a lui Horia Creangă se dovedește a fi un excelent argument al validării operei de arhitectură, independent de rigorile sau de rețetele prescrise de curentul în care se încadrează, prin talentul și capacitatea de aprofundare cu care este înzestrat autorul.

RÉSUMÉ

Placée sur la rue de Caimata, dont le nom est l'unique héritage d'une ancienne monastère bucarestois, la maison Loga s'inscrit harmonieusement dans un ensemble des logements typique pour l'architecture d'avant-garde des années '30. Un volume tout sec, avec des baies rectangulaires, abrite

des espaces soigneusement conçues, joignant à la fois les besoins de chaque famille et les principes de l'habitat moderne (continuité des espaces, refus de l'ornement superflu, ameublement périphérique, éclairage indirect fluorescent).